

**AZ EURÓPAI UNIÓ
TANÁCSA**

**Brüsszel, 2010. január 20. (25.01)
(OR. en)**

5395/10

LIMITE

**EDUC 12
SOC 22**

FELJEGYZÉS

Küldi: az elnökség
Címzett: az Állandó Képviselők Bizottsága (I. rész)/a Tanács
Előző dok. sz.: 5234/10 EDUC 8 SOC 16
Tárgy: Oktatás és képzés 2020 Európájáért
– Véleménycsere

A delegációk mellékelten kézhez kapják az elnökség vitaanyagát, amely kiindulási alapként szolgál az Oktatási, Ifjúsági és Kulturális Tanács 2010. február 15-i ülésén a fenti tárgyban tartandó véleménycserehez.

OKTATÁS ÉS KÉPZÉS 2020 EURÓPÁJÁÉRT

Elnökségi vitaanyag

Bevezetés

Az EU – az évtizedek óta a legsúlyosabb gazdasági és pénzügyi válsággal szembesülve, valamint a tagállamokkal folytatott szoros együttműködés és az összehangolt nemzetközi fellépés révén – már eddig is jelentős szerepet játszott a pénzügyi szektor stabilizálásában, előmozdítva a keresletet és helyreállítva a bizalmat. Az Unió figyelmét most a gazdasági növekedés újraindítására és a munkahelyteremtés előmozdítására összpontosítja.

A jövőbeli „EU 2020” stratégia¹ – a jelenlegi Lisszaboni Stratégia eredményeire építve és az Európai Tanács 2010. február 11-i informális ülésén folytatandó megbeszéléseknek megfelelően – várhatóan iránymutatással szolgál a gazdasági kilábalás támogatása és megszilárdítása tekintetében, valamint várhatóan felgyorsítja majd az új szociális piacgazdaságba való átmenetet, lehetővé téve Európa számára, hogy szembenézzon korunk fő társadalmi-gazdasági kihívásaival, mint például az éghajlatváltozás, a fenntartható fejlődés, a demográfiai változások és a társadalmi méltánytalanságok kérdésével. A fenntartható növekedés és foglalkoztatás megvalósítása egy olyan programot tesz szükségessé, amely az embereket helyezi első helyre, továbbá egy intelligensebb, környezetbarátabb gazdaság kialakítását jelenti, amelyben a gazdasági jólét az innovációnak és a források hatékonyabb felhasználásának az eredménye. Röviden összefoglalva, jövőnk alapja a tudásalapú gazdaság, melyben a gazdasági növekedés, a foglalkoztatás és a versenyképesség legfőbb forrása az oktatás, a kutatás és az innováció.

¹ Lásd a 16016/09 dokumentumot (*Konzultáció a jövőbeli „EU 2020” stratégiáról*).

Oktatás és képzés a gazdasági növekedés és a társadalmi méltányosság szolgálatában

Ha a jövőbeli „EU 2020” stratégia egyik fő célja a tudásintenzív társadalom és gazdaság kialakítása, az oktatásnak és a képzésnek – az egész életen át tartó tanulás megközelítésének alkalmazásával – központi helyet kell kapnia a stratégiában. Az oktatás és a képzés – amellet, hogy valós értéket képvisel az egyén számára – a gazdasági és társadalmi haladás szempontjából is kulcsfontosságú. Európának ezért magas színvonalú, nyitott, rugalmas és a hatékonyságot a méltányossággal ötvöző oktatási és képzési rendszerekre van szüksége. Olyan rendszerekre, amelyek alkalmasak arra, hogy mindenki teljes mértékben kiaknázhassa lehetőségeit, és amely felkészíti az egyént a munka világára, elősegíti a társadalmi befogadást és előmozdítja a felelősségteljes polgári szerepvállalást. Olyan rendszerekre, melyek célja a készségek fejlesztése és továbbfejlesztése, a mobilitás előmozdítása, valamint a vállalkozói szellem, a kreativitás és az innováció támogatása.

Európai együttműködés az oktatásban és a képzésben

Az oktatásban és a képzésben folytatott európai szintű együttműködés – a nyitott koordinációs módszer alkalmazásával – jelentős fejlődésen ment keresztül az elmúlt évtizedben a közös kihívások azonosítása és megválaszolása, valamint a tapasztalatcsere és a bevált gyakorlat cseréjének fejlesztése terén.

Az „Oktatás és képzés 2010” munkaprogram megvalósítása² terén elért eredményekről szóló 2010. évi közös jelentés kiemel néhány újonnan elért eredményt, valamint olyan területeket, amelyeken az európai együttműködés hozzájárult a nemzeti reformokhoz. Ugyanakkor komoly kihívásokat is megállapít. Ide tartozik az egész életen át tartó tanulás megvalósítását, a mobilitás növelését, az oktatás és képzés nyitottabbá, a munkaerő-piaci és a társadalmi igényeknek megfelelőbbé tételét, valamint az oktatás és a képzés és a munka világa közötti partnerségek létrehozását szolgáló további fellépés szükségessége. Különösen komoly kihívást jelent az eredményekről szóló közös jelentés azon megállapítása, miszerint az oktatás és képzés 2003-ban meghatározott öt referenciaértéke³ közül 2010-re várhatóan mindössze egy teljesül. A másik négy referenciaértéket illetően az eredmények elmaradnak a várakozásoktól, egyikük – az olvasás tekintetében gyengén teljesítőkre vonatkozó referenciaérték – pedig különösen nagy aggodalomra ad okot.

² 5394/10 – a Tanács 2010. februári ülésén kerül elfogadásra.

³ 8981/03.

Az oktatási miniszterek mindezek alapján döntöttek 2009 májusában az oktatás és képzés terén folytatott európai együttműködés 2020-ig terjedő időszakra vonatkozó stratégiai keretrendszerének (a továbbiakban: „Oktatás és képzés 2020” keretrendszer) létrehozásáról.⁴ Az „Oktatás és képzés 2020” keretrendszer az alábbi négy hosszú távú stratégiai célkitűzést fogalmazza meg:

1. *az egész életen át tartó tanulás és a mobilitás megvalósítása;*
2. *az oktatás és a képzés minőségének és hatékonyságának javítása;*
3. *a méltányosság, a társadalmi kohézió és az aktív polgári szerepvállalás előmozdítása;*
4. *az innováció és a kreativitás – a vállalkozói készségeket is beleértve – fejlesztése az oktatás és a képzés minden szintjén.*

E célkitűzésekben tükröződik az a jelentős szerep, amelyet az oktatásnak és a képzésnek a gazdasági és szociális reformokról az Unióban folytatott széles körű vitában el kell foglalnia. Az „Oktatás és képzés 2020” keretrendszer ezáltal nemcsak a tudásalapú társadalom jelentette hosszú távú kihívások megválaszolásának fontos eszköze, hanem a jelenlegi gazdasági válságból való fenntartható kilábalás tekintetében is segítséget nyújt, hiszen az olyan közös kihívások, mint a készségek hiánya, az idősödő társadalmak és az erős világpiacon verseny közös válaszokat igényelnek, és megkövetelik, hogy az országok tanuljanak egymástól. Alapvető fontosságú lesz ezért az új „Oktatás és képzés 2020” keretrendszerben meghatározott célkitűzések teljesítése, valamint a keretrendszer és a jövőbeli „EU 2020” stratégia közötti szoros kapcsolat biztosítása.

Az oktatás és a képzés az „EU 2020” stratégiában

Ha Európa tudásalapú, szociálisan befogadóbb, fenntarthatóan növekvő, magas szintű foglalkoztatást teremtő és a társadalmi fejlődést előmozdító gazdaságként kíván versenyezni és jólétben élni, a Bizottság javaslata szerint⁵ az uniós politikaformálásnak az „EU 2020” stratégia fő hajtóerejeként meghatározott alábbi három prioritáson kell alapulnia:

⁴ HL C 119., 2009.5.28., 2. o.

⁵ Lásd a 16016/09 dokumentumot.

- 1. tudásalapú növekedés általi értékteremtés;*
- 2. az emberek lehetőségeinek növelése befogadó társadalmakban;*
- 3. versenyképesebb, összekapcsoltabb és környezetbarátabb gazdaság.*

Az oktatás és a képzés alapvető fontosságú az Európai Unió hosszú távú társadalmi-gazdasági fejlődése szempontjából, és kulcsszerepet tölt be e prioritások mindegyikében. Az oktatás és képzés terén folytatott európai együttműködés stratégiai keretrendszerében azonosított célkitűzések és intézkedések – beleértve a koppenhágai folyamatot és a bolognai folyamat keretében indított kezdeményezéseket is – az alábbiak szerint hozzá fognak járulni ahhoz, hogy mindhárom területen előrelépés történjen:

1. Tudásalapú növekedés általi értékteremtés

A magas színvonalú kutatás és innováció egy szilárd tudás- és készségalap megteremtésének, valamint a kreatív, innovatív gondolkodásmód és vállalkozó szellem terjedésének a tanulók, a gyakornokok, a diákok, az oktatók és a kutatók körében való ösztönzésének a függvénye. A tudásháromszög (oktatás – kutatás – innováció) ezért csak akkor fog megfelelően működni, ha alapja, az oktatás megfelelő figyelmet kap. Biztosítani kell ugyanakkor a tudás előnyeinek a társadalom számára való jobb megtérülését is.

Ennek megfelelően – az iskolától a szakképzésen keresztül a felsőoktatásig és a felnőttoktatásig a rendszerek valamennyi szintjén – erőfeszítéseket kell tenni az oktatási és képzési rendszereknek innováción keresztüli korszerűsítése érdekében, többek között uniós eszközök támogatásával. Az oktatási és képzési rendszereknek nyitottabbá és relevánsabbá kell válniuk a külvilág számára. A tágabb világgal – különösen a munka világával – minden szinten fokozni kell a partnerségeket, többek között a munkaalapú tanulás kiterjesztésével, a nem hagyományos tanulók általi hozzáférés szélesítésével, valamint az egész életen át tartó tanulásra vonatkozó, koherens és átfogó stratégiák megvalósításával kapcsolatban. A felsőoktatási intézmények nemzetközivé tételének előmozdítása erősíti azokat az erőfeszítéseket, amelyek globális összefüggésben a kiválóságra irányulnak, továbbá melyek célja az, hogy vonzóerőt gyakoroljanak a legjobb diákokra és kutatókra szerte a világon.

2. *Az emberek lehetőségeinek növelése befogadó társadalmakban*

A második fő hajtóerő tekintetében, különösen a polgárok foglalkoztathatóságának, a társadalmi befogadásnak és az egyéni kiteljesedésnek a javítása szempontjából alapvető szerepet fog játszani annak biztosítása, hogy az egész életen át tartó tanulás keretében mindenki elsajátíthassa a kulcskompetenciákat. Intézkedésekre van szükség az oktatásbeli alulteljesítés és a társadalmi kirekesztés elleni küzdelem, a koragyermekkorai nevelésben való részvétel növelése, a kevésbé képviselt csoportok körében a felsőoktatásban való részvétel fokozása, innovatív oktatási és értékelési módszerek kifejlesztése, valamint a továbbtanulásban és a munkaerőpiacon való részvételhez szükséges kompetenciák minden szinten megvalósuló erősítése érdekében. A polgárok készségeinek és képesítéseinek könnyebben értelmezhetővé és hordozhatóbbá kell válniuk, és ezáltal jobban igazodniuk kell a jövőbeli rugalmasabb tanulási folyamatokhoz és szakmai életpályákhoz, többek között az oktatás/képzés és a munka világa közötti közös nyelv kidolgozása révén „Az új munkahelyekhez szükséges új készségek” elnevezésű bizottsági stratégia hozzá fog járulni a kulcsfontosságú prioritás megvalósításához.

Az „Oktatás és képzés 2020” keretrendszerben⁶ elfogadott európai referenciaértékek összefüggésében sürgősen csökkenteni kell az alapkészségek terén – különösen az olvasás tekintetében (amelyre vonatkozóan a jelenlegi adatok azt mutatják hogy átlagosan négy tanulóból egy nem tud megfelelően írni és olvasni) – gyengén teljesítők, valamint a korai iskolaelhagyók jelenlegi számát, továbbá növelni kell a felnőttek részvételét az egész életen át tartó tanulásban.

3. *Versenyképesebb, összekapcsoltabb és környezetbarátabb gazdaság.*

Európának versenyképesnek kell maradnia a jövőben a viszonylag magas energiaárak, a széndioxid-kibocsátás tekintetében fennálló korlátozások, valamint az erőforrások számottevően nagyobb verseny mellett. Az erőforrások, így az energia hatékonyabb felhasználása, valamint az új, környezetbarátabb technológiák alkalmazása ösztönzőleg fog hatni a növekedésre, új munkahelyeket és szolgáltatásokat teremt, továbbá lehetővé teszi az Unió számára, hogy erős gyártóipart és élénk szolgáltatási ágazatot tartson fenn és teljesítse környezetvédelmi és éghajlati céljait.

⁶ Lásd az oktatás és képzés terén folytatott európai együttműködés stratégiai keretrendszeréről szóló, 2009. május 12-i tanácsi következtetések I. mellékletét, HL C 119., 2009.5.28., 7. o.

Az oktatás és a képzés alapvető szerepet fog játszani a környezetbarátabb és fenntartható gazdaságra történő áttérésben. Nemcsak a kutatáshoz és innovációhoz szükséges alap biztosításával, hanem azáltal is, hogy valamennyi szakpolitikai területen kulcsfontosságú eszközként szolgál az értékeknek és attitűdöknek, a magatartásformáknak és életstílusoknak a fenntartható fejlődéssel összeegyeztethető átalakulásához. Az oktatásnak és a képzésnek továbbá valamennyi polgárt fel kell vértéznie a fenntartható fejlődés megvalósításához szükséges tudással, készségekkel és – különösen – transzverzális kompetenciákkal, az olyan kérdések kezelésével, mint az energia és a közlekedési rendszerek fenntartható használata, vagy a fenntartható fogyasztási és termelési minták, továbbá a felelősségteljes polgári szerepvállalás előmozdítása révén.

Hatékonyabb és célzottabb beruházások és a tanulói mobilitás előmozdítása

Az „Oktatás és képzés 2020” keretrendszer szerinti közös stratégia célok végrehajtásának biztosítása, valamint az „EU 2020” stratégia egészéhez való hozzájárulás érdekében fontos lesz a megfelelő erőforrásokat biztosítani, valamint fokozottabb, hatékonyabb és célzottabb beruházásokat előmozdítani nemcsak nemzeti, hanem – a jövőbeli pénzügyi tervek keretében és az uniós finanszírozási eszközökön, különösen a 2007–2013-as időszakra szóló egész életen át tartó tanulási programon és az Európai Szociális Alapon keresztül – uniós szinten is. E tekintetben az európai tudástérséggel kapcsolatos elképzelés részeként helyénvaló különös hangsúlyt helyezni a tanulói mobilitás előmozdítására.

Kérdések a miniszteri megbeszéléshez

Az „EU 2020” stratégia kihívása az innovációra és az emberekre építő, fenntartható társadalom növekedési és foglalkoztatási modelljének kialakítása.

- 1. Véleménye szerint milyen szerepet játszik az oktatás és a képzés a növekedés és a foglalkoztatás, valamint a társadalmi méltányosság és a társadalmi kohézió előmozdítására irányuló európai erőfeszítésekben?**
- 2. Az oktatási miniszterek a gyakorlatban hogyan tudnak hozzájárulni a jövőbeli „EU 2020” stratégiához, valamint a megfelelő oktatási és képzési erőforrások biztosításához?**